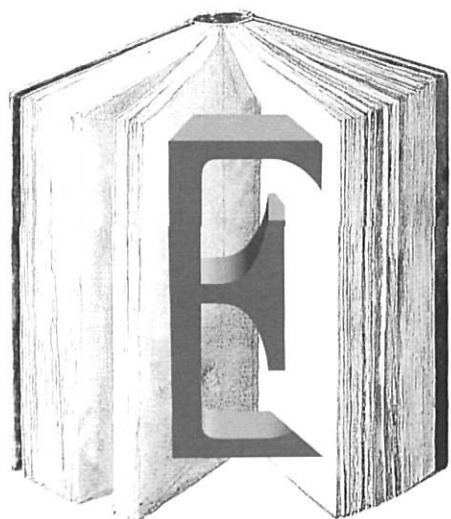

Dues lleis de biblioteques

M. Dolors Portús i Vinyeta

El 22 d'abril de l'any 1981 el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei de Biblioteques. Dotze anys després, el 18 de març de 1993, el mateix parlament aprovava la Llei del Sistema Bibliotecari de Catalunya, que derogava l'esmentada Llei 3/1981, de 22 d'abril, de biblioteques.

Les dues lleis tenen un objectiu bàsic comú: procurar per a Catalunya uns serveis bibliotecaris de qualitat i definir un sistema bibliotecari que permeti que el conjunt d'aquests serveis bibliotecaris existents al país funcioni de manera ordenada.

Deu anys llargs separen un i altre text legal. Durant aquests anys la situació de les nostres biblioteques havia variat: s'havien tancat equipaments que no reunien les condicions mínimes necessàries, creat noves biblioteques i modernitzat les existents, actualitzat i adequat les seves col·leccions i els seus serveis. En algun camp, com el de les biblioteques universitàries, s'havia avançat de manera important. En altres camps, com el de les biblioteques públiques, s'havia avançat també, encara que més tímidament. S'ha de tenir sempre present que es partia d'un sostre molt baix i que no es disposava dels recursos suficients per eixugar un dèficit tan gran. Durant aquests deu anys el concepte d'alguns serveis bibliotecaris ha evolucionat i s'ha modificat substancialment i Catalunya ha sofert força canvis a nivell d'ordenació territorial.

Era bo, doncs, per a les biblioteques, per als seus usuaris i per a les administracions, definir un nou marc legal, un marc més concret, que abastés la globalitat de centres bibliotecaris, que distribuís funcions i competències, que aspirés a rendibilitzar els recursos i a racionalitzar la seva distribució, que pretingués que el conjunt del sistema bibliotecari operés de forma coordinada, cadascú en el seu propi àmbit i tots plegats sobre el conjunt del territori.

Tal com diu el preàmbul de la Llei del Sistema Bibliotecari de Catalunya, aquesta llei modifica, i enriqueix, la Llei de Biblioteques de l'any 1981, valuosa en tant que fou l'inici de la necessària ordenació del panorama bibliotecari català.

La llei de l'any 1981 va permetre que la Biblioteca de Catalunya, fins aleshores dependent de la Diputació de Barcelona, passés a constituir-se com a consorci. Aquest consorci estava format per la mateixa Diputació, per la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona i l'Institut d'Estudis Catalans.

La Llei del 1993 ha permès que la Biblioteca de Catalunya es constitueixi com a entitat autònoma i assumeixi plenament la categoria de Biblioteca Nacional de Catalunya, o sigui la categoria del primer centre bibliogràfic del país amb la missió de vetllar per la conservació i difusió del nostre patrimoni bibliogràfic, es trobi o no es trobi aquest dins del territori nacional.

L'Estat va transferir a la Generalitat un bon nombre de biblioteques públiques distribuïdes arreu del país. Prenent com a base aquest grup de biblioteques, i en el marc de la primera llei, es va anar configurant l'anomenada Xarxa

**«El temps dirà
si el país
ha volgut
disposar
les voluntats
necessàries per
tirar endavant
aquest model
de sistema
bibliotecari»**

de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya. A partir d'aquell moment operarien a Catalunya tres xarxes de biblioteques que funcionaven de manera totalment independent: la de la Generalitat, la Xarxa de Biblioteques Populars de la Diputació de Barcelona i la Xarxa de Biblioteques de la Fundació "la Caixa".

La nova llei ha definit el marc que permet que a Catalunya no operin diferents xarxes de biblioteques públiques, sinó que totes elles formin part d'un mateix sistema de lectura pública, d'una mateixa organització bibliotecària que es forma a partir de la col·laboració entre l'administració de la Generalitat i l'administració local (ajuntaments, consells comarcals i diputacions), i que la creació de nous equipaments o l'adequació dels ja existents es faci a partir d'una planificació basada en els criteris del Mapa de la Lectura Pública. També ha permès crear el Programa específic de biblioteques, integrat en el Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya, a través del qual es facilitarà el finançament de la creació o de la millora dels equipaments de biblioteca pública de Catalunya.

La llei de l'any 1981 defineix els diferents tipus de centres i serveis que formarien part del sistema bibliotecari de Catalunya, però no articula cap mena de relació entre ells.

La llei del 1993 defineix també els tipus de centres i de serveis bibliotecaris que formen part del sistema bibliotecari de Catalunya, però, a més, en defineix les funcions i, tot atorgant competències a les diferents administracions, en concreta una estructura funcional basada en la cooperació.

Dues lleis de biblioteques. Valia la pena l'esforç. El temps ens dirà si el país, si el conjunt de les administracions, ha volgut destinar els recursos i disposar les voluntats i capacitats necessàries per tirar endavant aquest model de sistema bibliotecari.

M. Dolors Portús i Vinyeta
és cap del Servei de Biblioteques
de la Generalitat de Catalunya